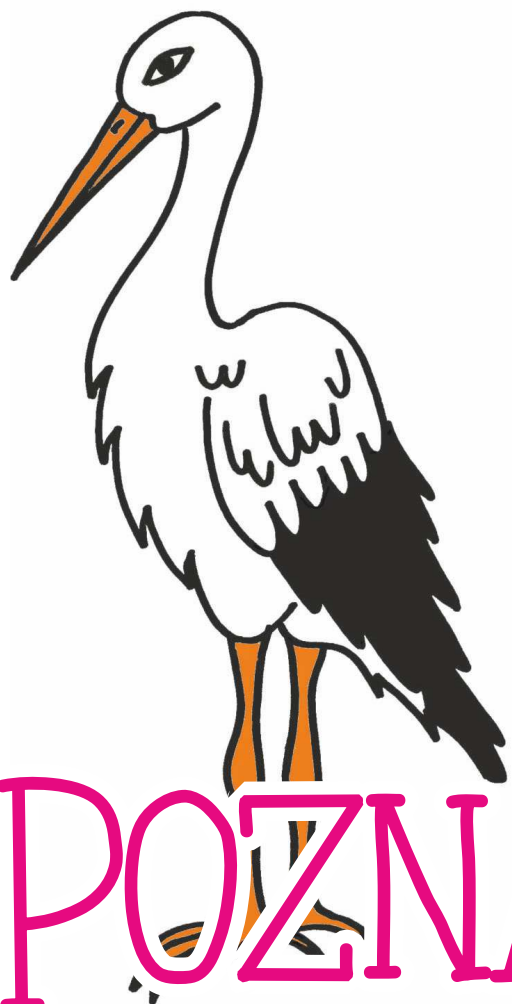

Ľudmila Polláková

Metodická príručka
s edukačnými aktivitami
pro mateřské školy
k didaktickým kartám
POZNÁVÁME ZVÍŘÁTKA

POZNÁVÁME ZVÍŘÁTKA

POZNÁVÁME ZVÍŘÁTKA SE VČELKOU BEE-BOT

**Metodická příručka se vzdělávacími aktivitami
pro mateřské školy
k didaktickým kartám POZNÁVÁME ZVÍŘÁTKA**

Mgr. Ľudmila Polláková

POZNÁVÁME ZVÍŘÁTKA SE VČELKOU BEE-BOT

Přeloženo ze slovenského originálu Spoznávame zvieratká so včielkou BEE-BOT od Ľudmily Pollákovéj, vydané nakladatelstvom INFRA Slovakia, s.r.o. v roce 2015.

© **INFRA Slovakia, s. r. o.**, vydavateľstvo, nakladateľstvo

Vydala INFRA, s.r.o., vydavateľství a nakladatelství

jako online elektronickou publikaci.

© **INFRA, s. r. o., 2015**

Tyršova 241

675 22 Stařeč

www.infracz.cz

Všechna práva vyhrazena.

Vydání první.

Všechna práva, zejména právo na titul, licenční právo a průmyslové ochranné právo, má na základě výhradního oprávnění uděleného licenční smlouvou vydavatelství INFRA Slovakia, s. r. o., a vydavatelství INFRA, s.r.o., a jsou chráněna autorským zákonem.

AUTORKA: Mgr. Ľudmila Polláková

ZODPOVĚDNÁ REDAKTORKA: PaedDr. Lucia Senajová Dobrodenková, Eva Hodková

SAZBA: INFRA, s.r.o.

PŘEKLAD: Mgr. Jitka Žiškova

JAZYKOVÉ KOREKTURY: Hana Roubalová

GRAFIKA OBÁLKY: Relative design, s. r. o.

Elektronická verze v PDF ke stažení online z www.infracz.cz

ISBN: 978-80-86666-56-3

OBSAH

1. DIDAKTICKÉ KARTY: POZNÁVÁME ZVÍŘÁTKA 1, 2.....	4
2 TÉMA: ZVÍŘÁTKA V UČEBNÍCH OSNOVÁCH MŠ.....	5
3 POZNÁVÁME ZVÍŘATA Z RŮZNÝCH PROSTŘEDÍ.....	6
3.1 AKTIVITA: TŘÍDÍME ZVÍŘÁTKA.....	6
3.2 AKTIVITA: KDE ŽIJÍ ZVÍŘÁTKA	7
4. POZNÁVÁNÍ ZVÍŘAT Z KONKRÉTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	12
4.2 AKTIVITA: DOMÁCÍ ZVÍŘATA.....	13
4.3 AKTIVITA: EXOTICKÁ ZVÍŘATA	14
4.4 AKTIVITA: ZVÍŘATA NA LOUCE	14
4.5 AKTIVITA: ZVÍŘATA NA LOUCE A U VODY	14
4.6 AKTIVITA: HÁDANKY SE VČELKOU.....	15
5. PŘÍLOHA: ZÁSOBNÍK BÁSNIČEK A ŘÍKANEK.....	17
5.1 LESNÍ ZVÍŘATA	17
5.2 DOMÁCÍ A HOSPODÁŘSKÁ ZVÍŘATA.....	18
5.3 EXOTICKÁ ZVÍŘATA.....	19
5.4 VODNÍ ZVÍŘATA	21
5.5 LUČNÍ ZVÍŘATA, HMYZ	22
6. PŘÍLOHA K AKTIVITĚ NAJDI SLOVO.....	23
7. PŘÍLOHA K AKTIVITĚ ZVÍŘÁTKA NA LOUCE	24
8. PŘÍLOHA K AKTIVITĚ HÁDANKY SE VČELKOU	25
9. PŘÍLOHA K AKTIVITĚ NAJDI CESTIČKU	26
O AUTORCE.....	27

1. DIDAKTICKÉ KARTY: POZNÁVÁME ZVÍŘÁTKA 1, 2

Didaktické karty z vydavatelství INFRA Slovakia, s. r. o., POZNÁVÁME ZVÍŘÁTKA 1, 2 tvoří kartičky, na kterých jsou obrázky zvířat žijících v různém prostředí:

1. domácí a exotická zvířata (PES, KOČKA, KACHNA, HUSA, KROCAN, KRÁVA, PRASE, KRÁLÍK, KOHOUT, SLEPICE, OVCE, KŮŇ, KOZA, OPICE, SLON, PAPOUŠEK, KROKODÝL, ŽIRAFA, VELBLOUD, LEV, TYGR, ZEBRA, NOSOROŽEC + 2 karty označující prostředí – DOMEČEK PRO ZVÍŘATA, PALMA),

2. lesní, vodní a luční zvířata (MEDVĚD, VEVERKA, JELEN, LIŠKA, SOVA, DATEL, JEŽEK, DIVOČÁK, SRNA, ZAJÍC, RYBA, ČÁP, ŽÁBA, RAK, DIVOKÁ KACHNA, LABUŤ, VÁŽKA, ŽELVA, VČELA, BERUŠKA, MOTÝL, ŠNEK, LUČNÍ KOBYLKA, MRAVENEC, PAVOUK, JEŠTĚRKA + 3 karty označující prostředí – JEHLIČNATÉ STROMY, RYBNÍK a KVĚTINY).

Dva samostatné soubory karet tak obsahují 25 a 29 laminovaných karet o velikosti 14 × 14 cm, jejichž výhodou je variabilita použití a odolnost. Učitelka si je s dětmi vybírá podle potřeby a podle plnění stanovených vzdělávacích cílů.

Další, kulaté kartičky se symboly prostředí, které jsou nutné k realizaci některých aktivit, jsou součástí přílohy této metodiky a je vhodné si je předem rozmnožit, s dětmi vybarvit a vystříhnout. V příloze najdete také šablonu kostky, která po vystřihnutí a slepení slouží jako další pomůcka k aktivitě Najdi slovo.

Každé aktivitě o zvířátkách předchází tvorba myšlenkové mapy, ve které děti třídí zvířátka podle prostředí, ve kterém žijí. Doporučujeme zvířátka postupně přidávat, stejně jako informace o nich.

Jednotlivé aktivity jsou vytvořené jako ukázky činnosti s kartičkami zvířátek z různých prostředí. Dle potřeby si je přizpůsobíme tak, abychom dosáhli stanovených vzdělávacích cílů. Nabízí se řada možností jejich využití.

2. TÉMA: ZVÍŘÁTKA V UČEBNÍCH OSNOVÁCH MŠ

Téma o zvířatech je ve většině učebních osnov mateřských škol rozděleno takto:

ZVÍŘATA			
Tematický celek	Obsah	Časové zařazení	Zdůvodnění
„Nebojte se, zvířátka“	volně žijící zvířata, ptáci	podzim, zima	Na podzim se zvířata připravují na zimu. V zimě se tomuto tématu věnujeme v souvislosti s péčí o ptáčky v zimě, kterým můžeme pomoci i my výrobou krmítek.
„Na dvorku bydlí“	domácí a hospodářská zvířata	jaro	Na jaře se rodí mláďata. Diskutujeme o významu a užitku hospodářských zvířat pro lidi.
„Na toulkách v Africe“	exotická zvířata	léto	V létě nejvíce hřeje slunce, které potřebují zvířata žijící v Africe. Tato exotická zvířata můžeme vidět pouze v zoo.
„Na louce a u vody“	zvířata žijící na vodě a u vody, na louce	jaro, léto	Na jaře se probouzí příroda a s ní i hmyz. Diskutujeme o včele, o jejím významu při opylování květin. Voda patří k létu, proto se tematický celek o zvířatech žijících ve vodě a u vody zařazuje do letního období, kdy tato zvířata můžeme nejvíce pozorovat.

Tabulka 1: Tematický celek „Zvířata“ v učebních osnovách mateřských škol

3. POZNÁVÁME ZVÍŘATA Z RŮZNÝCH PROSTŘEDÍ

Zaměření: Tematický celek je zaměřený na poznávání některých zvířat z různých prostředí, děti poznávají typické znaky těchto zvířat a jejich způsob života, popisují a zdůvodňují jejich užitek, utvářejí si konkrétní představy o způsobu jejich života. Třídí zvířata podle prostředí, ve kterém žijí. Podle možností je pozorují i v reálném prostředí.

Projekt je zaměřený na manipulování a ovládání programovatelné hračky Bee-Bot jako prostředku řešení učebních praktických problémů.

3.1 AKTIVITA: TŘÍDÍME ZVÍŘÁTKA

Cíl: Pojmenovat zvířátka a třídít je podle prostředí, ve kterém žijí.

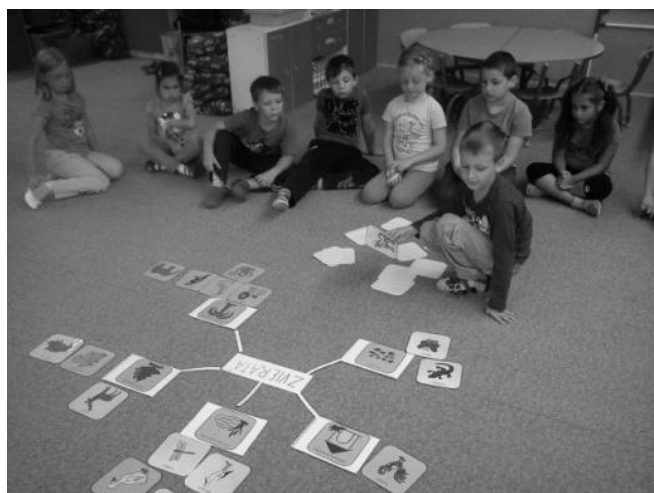
Pomůcky: Karty zvířat a symbolů prostředí, ve kterém žijí, průsvitná dvojvrstvá podložka, programovatelná didaktická pomůcka Bee-Bot.

Postup:

1. Diskutujeme s dětmi o zvířátkách: *Které zvířátko máš rád? Které se ti líbí? Co o něm víš?* Děti se postupně přidávají a diskutují o zvířátkách, popisují a charakterizují je podle svých znalostí, zážitků a zkušeností.

TIP: Můžeme mít připravené maňásky zvířátek, která se budou vzájemně představovat, děti budou diskutovat o jejich charakteristických vlastnostech.

2. Zahrajeme si pohybovou hru, ve které dramatizujeme některá zvířátka.
3. Uprostřed kruhu máme rozložené kartičky s obrázky některých zvířat (výběr dle uvážení, cíle vzdělávací aktivity apod.). Kartičky jsou otočené tak, aby je děti neviděly. Připravíme si myšlenkovou mapu, popíšeme jednotlivá prostředí.
4. Děti postupně otáčejí kartičky, pojmenují zvířátko a zařadí ho do myšlenkové mapy.
5. Řekneme si charakteristické znaky prostředí.
6. Diskutujeme s dětmi, která zvířátka nemáme na obrázcích z konkrétního prostředí: *Které zvířátko ještě žije v lese? Apod.*

Připravíme si podložku na práci s včelkou Bee-Bot:

- Děti si určí podle cíle vzdělávací aktivity, s nímž byly na začátku seznámeny, která zvířátka si uloží pod podložku, aby je ukázaly včelce Bee-Bot. Vybereme si zvířátka, pojmenujeme je. Můžeme si vybrat zvířátka i z jiných prostředí.
- Vzbudíme včelku známou říkankou:

*Vstávej, včelko, pojd' už ven,
dnes je venku krásný den.
Pojd' si s námi hrát
a celý svět poznávat.
My jsme chytré dětičky,
najdeme ti cestičky.*

- Řešíme různé problémové úkoly, ve kterých děti vyhledávají zvířátka podle daného prostředí. Po určení/nalezení zvířátka dítě popíše cestu a naprogramuje včelku. Správnost řešení si ověří, pokud včelka zastaví na určeném zvířátku. Shrňme si poznatky, které o daném zvířátku máme.

Obměna: Najdeme a určíme zvířátko, které tam nepatří a je na podložce.

- Následně vybereme skupinu zvířat, která jsou součástí tématu, a vyzveme děti, aby si doma o nich vyprávěly s rodiči, případně si zvířátko našly na obrázku v časopise, nakreslily si ho apod.

Aktivita je vhodná jako tzv. úvodní aktivita k tématu a je vhodné realizovat ji na konci předcházejícího týdne, tj. včas před začátkem tématu, protože děti se rády na téma připravují a nosí si obrázky i knihy z domova.

V dalších činnostech děti:

- vyhledávají zvířátka v knihách a encyklopediích, prohlíží si powerpointové prezentace,
- hrají pohybové hry, improvizují pohyby zvířátek, dramatizují je,
- využívají říkanky, písně, básně.

3.2 AKTIVITA: KDE ŽIJÍ ZVÍŘÁTKA

Cíl: Vyhledat zvířátko, které žije v daném prostředí, a naprogramovat včelku Bee-Bot.

Pomůcky: Karty zvířat, průsvitná dvojvrstvá podložka, programovatelná didaktická pomůcka Bee-Bot, rozmnožené kulaté kartičky prostředí z přílohy metodiky.

Postup:

1. Připravíme si kulaté kartičky – symboly prostředí, ve kterých žijí zvířátka. Jejich počet přizpůsobíme počtu dětí.
2. Pod podložku uložíme obrázky zvířátek žijících v různých prostředích. Řekneme dětem, že pod podložkou máme mnoho zvířátek a naše kamarádka včelka Bee-Bot si může

myslet, že všechna tato zvířátka žijí spolu. Je to pravda? Děti uvádějí příklady, kde všude žijí zvířátka.

3. Ukážeme dětem symboly prostředí a vysvětlíme pravidla hry/aktivity, ve které naučíme včelku, kde zvířátka žijí.
4. Děti postupně otáčejí jeden symbol prostředí a vyhledají zvířátko, které v něm žije. Kdo uhádl, popíše cestu včelky a naprogramuje ji. Ostatní děti kontrolují, zda je cesta správná. Dbáme na to, aby se vystřídal všechny děti ve skupině, dáváme pozor, aby se neopakovala zvířátka, o kterých jsme již hovořili.
5. Na závěr si s dětmi zopakujeme, co jsme dnes včelku naučili, která zvířátka jsou lesní, domácí a hospodářská, vodní, luční.

TIP: Aktivitu můžeme obměnit i tak, že dětem postupně pouštíme zvuky zvířat. Jejich úkolem je ke zvuku přiřadit zvířátko, následně popsát cestu a naprogramovat včelku.

3.3 AKTIVITA: NAJDI CESTIČKU

Cíl: Naprogramovat včelku vyhledáním co nejkratší cesty ke zvířátku.

Pomůcky: Karty zvířat, průsvitná dvojvrstvá podložka, programovatelná didaktická pomůcka Bee-Bot, rozmnožené kulaté kartičky prostředí z přílohy metodiky.

Postup:

1. Připravíme si podložku tak, že na jednu stranu dáme zvířátka a na druhou stranu dáme symboly prostředí, ve kterých zvířátka žijí. Střed podložky necháme volný a vysvětlíme dětem, že to je cestička, po které se bude pohybovat včelka.
2. Děti motivujeme tím, že včelka bude hledat domeček zatoulaným zvířátkům. Zvířátka však budou zadávat děti tak, že samostatně naprogramují včelku na zvířátko, které bude zatoulané.

3. Pokud je dítě nejisté a potřebuje pomoc, poradíme mu. Úkolem však bude, aby další dítě našlo domeček pro zvířátko, na které byla předtím naprogramovaná včelka, a naprogramuje ji k domečku.
4. Děti se střídají, zvířátka si mohou ve skupině obměňovat.

I přesto, že takto připravená podložka vypadá jednoduše, aktivita je náročná, protože včelka se musí na své cestě několikrát otáčet.

3.4 AKTIVITA: NAJDI SLOVO

Cíl: Vyhledat zvířátko, jehož název začíná na danou hlásku.

Pomůcky: Karty zvířat, průsvitná dvojvrstvá podložka, programovatelná didaktická pomůcka Bee-Bot, velká papírová kostka s písmeny a obrázky – připravíme si ji vystříhnutím a slepením šablony z přílohy metodiky.

Postup:

1. Zahrajeme si hru s obrázky zvířátek. Řekneme nějakou hlásku a děti ze skupiny obrázků vyhledají zvířátka, jejichž název začíná na danou hlásku.
2. Následně si připravíme podložku.
3. Na předem připravené velké hrací kostce máme napsaná písmena i s obrázkem, podle kterého děti písmeno poznají. Společně s dětmi si „přečteme“ písmeno a vyhledáme ze skupiny obrázků ta zvířátka, která začínají na danou hlásku. Obrázky si uložíme pod podložku. Děti postupně házejí kostkou a vyhledávají zvířátka, která začínají na danou hlásku. Popíší cestu a naprogramují včelku.

TIP: V rámci této aktivity můžeme zařadit i *analyticko-syntetické činnosti* se slovy. Děti si vybírají jednotlivá zvířátka, vytleskají slabiky slova a naprogramují včelku. Můžeme určovat počet slabik (tlesknutí). Děti si mohou dávat úkoly i vzájemně, podle toho, jak se dohodnou ve skupině.

Další úkoly:

- Didaktická pomůcka „SLABIKY“, se kterou děti určují počet slabik ve slově příkládáním PET víček.
- Didaktická pomůcka „SLABIKY“ je autokorektivní pomůcka, se kterou děti určují počet slabik ve slově a přiloží tolik PET víček pod obrázek na podložku, kolik slabik má dané slovo. Následně odkryjí obrázek a porovnáním počtu teček si ověří správnost řešení úkolu.
- Připravíme si názvy zvířat napsané na papíru a k nim i slova rozstřižená na slabiky. Děti je spojují podle předlohy – napsaného slova.
- Nabídneme dětem i pracovní list, ve kterém rozloží slovo na slabiky tleskáním a graficky poznačí jejich počet do pracovního listu.

3.5 AKTIVITA: HRAJEME SI S ŘÍKANKAMI

Cíl: Říct říkanku/píseň podle obrázku. Dramatizovat říkanku/píseň.

Pomůcky: Karty zvířat, průsvitná dvojvrstvá podložka, programovatelná didaktická pomůcka Bee-Bot, zásobník básniček a říkanek.

Postup:

- 1 Vyzveme děti, že si dnes uděláme hudební dopoledne, abychom rozveselili včelku Bee-Bot: *Známe už spoustu říkanek a písni, ale když máme tolik různých obrázků zvířátek, vybereme si ty, o kterých umíme nějakou říkanku nebo píseň.*
- 2 Takto si postupně vybereme obrázky pod podložku. Když ji máme připravenou, jedno dítě vybere obrázek zvířátka tak, že řekne jeho název nebo ho zadá tajně (neřekne název zvířátka) a naprogramuje včelku. Společně si zazpíváme, zatancujeme.
- 3 Tuto aktivitu můžeme zařadit kdykoliv během dne a postupně si zopakujeme všechny (nebo ty, které si děti vyberou) říkanky/písně.

Poznámka: Podložku s říkankami a písněmi je vhodné začít tvořit v období, kdy se děti začínají seznamovat s včelkou Bee-Bot. Když se naučí říkanku nebo píseň, nakreslí si její symbol a nalepí na podložku. Takto si postupně lepí obrázky říkanek/písni na podložku, čímž si vytvoří album – repertoár. Podložku si kdykoliv mohou vzít a hrát si s ní – opakují si při tom známé, ale i nové písni a zároveň se zdokonalují v programování včelky Bee-Bot. Koncem roku bude podložka zaplněná obrázky – symboly. Podložku si můžeme vytvořit i postupným kreslením a vytvářením kartiček, které vložíme pod průsvitnou podložku. Tyto obrázky můžeme použít i pro rozvíjení předčtenářské gramotnosti: říkanku/píseň napíšeme velkými písmeny na velký arch papíru a vystavíme na dostupném místě.

Další aktivity s kartičkami:

- **Napodobit pohybem zvířátko a pohotově reagovat na signál.**

Připravíme si obrázky formátu A4/A5 symbolů prostředí, ve kterých žijí zvířátka, a umístíme je do středů na stolečky. Děti si vyberou kartičku zvířátka. Napodobují pohybem dané zvířátko v prostoru třídy a na vyzvání: „Kde máš svůj domeček?“ si najdou prostředí, ve kterém žijí jejich zvířátka. Kartičky si vymění a hra pokračuje 4–5krát.

- **Dramatizace zvířátek ve svém prostředí.**

Děti se rozdělí do skupin tak, že se přiřadí k obrázku prostředí, které chtějí představovat. Snažíme se vytvořit, i s pomocí dětí, rovnoměrné skupiny. Po chvíli přípravy a vysvětlení úkolu se každá skupina postupně představí tím, že dramaticky vyjádří pohyb zvířátek. Skupiny si mohou vymyslet příběh.

- **Vytvoříme prostředí pro zvířátka s využitím různého materiálu – stavebnice, papíry, zvířátka...**
- **Nakreslíme/namalujeme/vymodelujeme prostředí, ve kterém žijí zvířátka – koláž.**

4. POZNÁVÁNÍ ZVÍŘAT Z KONKRÉTNÍHO PROSTŘEDÍ

Zaměření: Tematický celek je zaměřený na poznávání zvířat z konkrétního životního prostředí. Opět popisujeme charakteristické znaky zvířat a blíže poznáváme dané prostředí.

4.1 AKTIVITA: LESNÍ ZVÍŘATA

Cíl: Poznat a pojmenovat některá lesní zvířata, poznat jejich způsob života a charakteristické znaky.

Pomůcky: Karty zvířat, průsvitná dvojvrstvá podložka, programovatelná didaktická pomůcka Bee-Bot, obrázky stromů vystřižené z barevného papíru, nůžky pro děti, pastelky.

Postup:

1. Ze skupiny obrázků zvířat děti vybírají pouze ta zvířátka, která žijí v lese. Pojmenujeme je a diskutujeme o jejich charakteristických znacích a způsobu života. Zeptáme se dětí, jaké aktivity by chtěly realizovat o lesních zvířátkách.
2. Vytvoříme si podložku vložením karet lesních zvířat, některé čtverce ponecháme volné. Jestliže jsou to lesní zvířátka, zeptáme se dětí, jak by dotvořily prostředí, ve kterém tato zvířátka žijí. Předpokládáme, že děti navrhnu stromy, proto si je můžeme již dopředu připravit. Pokud mají děti i jiné návrhy, snažíme se je zrealizovat v průběhu tematického týdne.
3. Děti vystříhnou a vybarví i stromy a dokončí podložku vložením stromů ke zvířátkům.

4. Následuje vlastní hra s podložkou, ve které děti vzájemně vyhledávají jednotlivá zvířátka. Dodržujeme tento postup: děti najdou zvířátko, popíšu cestu včelky a naprogramují ji.

TIP: Obměnou hry jsou hádanky o zvířátkách, vyhledávání podle zvuků, podle první hlásky apod. Ve hře se včelkou Bee-Bot se děti podle zájmu střídají.

4.2 AKTIVITA: DOMÁCÍ ZVÍŘATA

Cíl: Poznat některá domácí zvířátka, jejich užitek pro život člověka. Poznat i mláďata.

Pomůcky: Karty domácích zvířat, průsvitná dvojvrstvá podložka, Bee-Bot, PC, program RNA, nůžky pro děti.

Postup:

1. Seznámíme děti s cílem aktivity. Děti si podle zájmu vyberou jednotlivá domácí zvířátka ze všech karet hry. Obrázky jejich mláďat si mohou připravit v grafickém editoru RNA. Podle individuálních schopností pracovat s tiskárnou si děti obrázky uloží a vytisknou. Obrázky si vystřihneme.
2. O jednotlivých zvířátkách na obrázcích diskutujeme. Zahrajeme si hudebně-pohybovou hru Když jsem já sloužil.
3. Připravíme si podložku na další aktivity – vyhledáváme zvířátka podle jména, hovoříme o jejich užitku apod.

TIP: Můžeme si připravit i aktivitu, ve které děti poznávají mláďata i celou zvířecí rodinu. S připravenými kartičkami si zahrajeme hru, ve které děti vytvářejí zvířecí rodiny. Děti se vyhledávají podle obrázku slovně, případně zvukem. Jednotlivé rodiny se nám představí a diskutujeme o nich. Připravíme si podložku. Děti programují včelku.

4.3 AKTIVITA: EXOTICKÁ ZVÍŘATA

Cíl: Poznat charakteristické znaky a způsob života některých exotických zvířat.

Pomůcky: Karty exotických zvířat, průsvitná dvojvrstvá podložka, Bee-Bot.

Postup:

1. Aktivitě může předcházet diskuze o exotických zvířatech, prezentace o zvířatech, prohlížení encyklopedií, poslouchání zvuků apod. Ze skupiny zvířat si vybereme exotická zvířata. Děti o nich diskutují a napodobují jejich pohyb, zvuky.
2. Připravíme si podložku. V aktivitě děti vyhledávají zvířátka podle názvu, hádanky, zvuku, říkanky, hlásky apod.

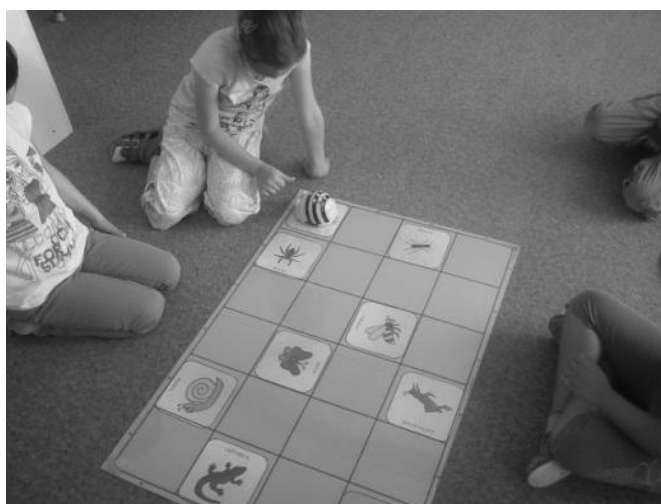
4.4 AKTIVITA: ZVÍŘATA NA LOUCE

Cíl: Poznat a popisovat hmyz žijící na louce, poznat jejich význam a způsob života, naprogramovat včelku Bee-Bot.

Pomůcky: Karty zvířat žijících na louce, průsvitná dvojvrstvá podložka, Bee-Bot.

Postup:

1. Aktivitě předchází společná činnost, ve které si děti vybírají ze skupiny obrázků zvířátek pouze ta, která žijí na louce. Pojmenujeme si je.
2. Připravíme si podložku, děti vkládají pouze vybrané obrázky. Znovu si je pojmenujeme a na základě zážitků a zkušeností o nich diskutujeme.

4.5 AKTIVITA: ZVÍŘATA NA LOUCE A U VODY

Cíl: Poznat a rozlišit zvířata žijící na louce a u vody či ve vodě, popsat způsob jejich života.

Pomůcky: Karty zvířat žijících na louce, u vody, ve vodě, průsvitná dvojvrstvá podložka, Bee-Bot, PC s prezentací.

Postup:

1. Připravíme si powerpointovou prezentaci o životě zvířat z daných prostředí.
2. Povídáme si s dětmi o zvířátkách a broučcích, které jsme i my pozorovali v průběhu předcházejících dní.
3. Zdůvodníme význam a podmínky života některých zvířat, která žijí ve vodě i u vody, např. žába. Diskutujeme o tom, jakým způsobem žijí, co o nich děti vědí.
4. Při přípravě podložky jsme řešili problémový úkol, jak rozlišit zvířátka ve hře. Děti vymyslely kartičky s označením (na základě předcházejících zkušeností) a samostatně vytvořily kartičky tak, že nakreslily symboly prostředí – vodu a trávu. Následně si někdo vybral kartičku a vyhledal podle prostředí zvířátko či broučka, které v něm žijí.

Z připravené prezentace děti získaly různé informace. Děti popisovaly své znalosti, zejména o žábě a jejím způsobu života, o čápovi. Málo věděly o vážce.

4.6 AKTIVITA: HÁDANKY SE VČELKOU

Cíl: Hádat hádanky a pokusit se samostatně vytvořit hádanku popisem broučka, zvířátka, naprogramovat včelku Bee-Bot.

Postup:

1. *Milé děti, vím, že máte rády hádanky, dnes je budeme vymýšlet společně. Souhlasíte? Stačí, když popíšete zvířátko nebo broučka z podložky, ale neřeknete jeho jméno, to bude hádankou, kterou budeme společně hádat. Máme tady podložku pro naši včelku Bee-Bot. A kde žijí tato zvířátka a broučci?* (Předpokládaná odpověď: Ve vodě a na louce.) *No a o nich budou i naše dnešní hádanky.* Dáme dětem několik hádanek, které se pokusí uhádnout, po popisu cesty naprogramují včelku.
2. Děti si potom vzájemně dávají hádanky a programují včelku. Diskutujeme přitom o některých broučcích a zvířátkách podle zážitků a zkušeností dětí. Vzájemně si tím vyměňujeme různé informace.
3. Na závěr aktivity si můžeme zazpívat známou píseň, případně si zahrát známou pohybovou hru o zvířátkách a broučcích z louky.

ZÁVĚR

Programovatelná hračka Bee-Bot je ideálním prostředkem na zefektivnění výchovně-vzdělávací činnosti a současně na rozvoj klíčových kompetencí dětí předškolního věku. Její využívání podporuje učení dětí hrou, vychází z vnitřní aktivity dítěte. Děti si rozvíjejí logické myšlení, kritické myšlení, schopnost komunikovat a spolupracovat ve skupině. Využívání hračky Bee-Bot v mateřské škole má pozitivní vliv na samostatnost dětí, jejich sebevědomí, jakož i schopnost řešit problémové situace. Děti nejen získávají nové informace, ale zároveň je hra vybízí k tvořivému myšlení. Aktivitu s včelkou Bee-Bot je vhodné realizovat ve skupinách 5–6 dětí, kde si samy vymýšlejí různé úkoly, navrhnou s včelkou rozličné způsoby aktivit. Velký význam má i spolupráce a koordinace dětí ve skupině. Činnost si děti dokážou realizovat samostatně a dokážou být soustředěné a pozorné dlouhý čas. Po skončení aktivity děti prezentují svoje pocity ze hry, nové nápady, které v dalších dnech zrealizujeme, vyzdvihneme snahu a účast dětí na tvorbě nápadů, na realizaci aktivit.

Aktivitu s programovatelnou hračkou je možné využít téměř v každém tématu podle učebních osnov stanovených ve Školním vzdělávacím programu mateřské školy. Také lze kombinovat a propojovat různé digitální technologie při vytváření podložek k programovatelné hračce.

POUŽITÁ LITERATURA

Bendová, K. *Nezábudky*. Bratislava: Mladé letá, 1980. 123 s. 66-194-80.

Đuríčková, M. *Zlatá brána*. Bratislava: Mladé letá, 1989. 287 s. ISBN 80-06-00010-7.

Kapraňová, I. *V ríši hádaniek*. Bratislava: MPC, 2010. 123 s. ISBN 978-80-8052-358-9.

Lysáková, M., Ľ. Kopinová a A. Podhorná. *Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku*. Bratislava: SPN, 1989. 368 s. ISBN 067-006-89.

Miňová, M., V. Gmitrová, Z. Knapíková a H. Mochnáčová. *Environmentálna výchova v materskej škole*. Prešov: ROKUS, 2005. 67 s. ISBN 80-89055-53-2.

Rusnáčková, M. a O. Holéczyová. *Kniha pre najmenších*. Bratislava: SPN, 1969. 324 s.

Časopisy *Vrabček*, *Včielka* (8/1998).

Internetové zdroje:

Metodický portál RVP: www.rvp.cz

<http://rikanky.webnode.cz/o-zviratkach>

<http://www.predskolaci.cz/papousci-jsou-povidalci/11112>

http://www.cema-nno.cz/data/dokumenty/948_rikanky_a_pisnicky.pdf

<http://www.zelvicky.cz/basnicky-a-pisnicky>

http://www.studiumna2.estranky.cz/clanky/rikadla-a-basnicky/basnicky---o-zoo____.html

<http://www.rikanky.cz/rikadla/s-pohybem/rikanka-poletuje-motyl-tise.html>

www.helik.cz/HELIK_Basnicky_Horice.doc

5. PŘÍLOHA: ZÁSOBNÍK BÁSNIČEK A ŘÍKANEK

5.1 LESNÍ ZVÍŘATA

MEDVĚD

Podívejte na medvěda,
jeho barva je vždy hnědá.
Proč rád hnědou barvu?
Je to barva medu.
(Jozef Pavlovič)

VEVERKA

Tancovala veverička,
padla na ni rosa.
Upadla jí podkovička,
domů pak šla bosa.
(M. R. Martáková)

JEŽEK

Ježku, ježku ježatý,
co ti třeba na šaty?
Mně postačí jehly,
abyste se bodli.
PICH, PICH, PICH!
(Krista Bendová)

JELEN

Jelen, ten je lesa pán,
parohy si nosí sám.
Pod lesem na mýtince
velí svojí rodince.
(J. Belašičová, L. Polláková)

LIŠKA

Liška v novém kožíšku
honí zajíce na vršku.
Běž, zajíčku, běž
a lišce uteč!
(lidová)

SRNKA

U lesa se pasou srnky,
nožky mají jako strunky.
Foukne větřík do korunky,
nečekají plaché srnky:
brnky-brnky na ty strunky.
(Jozef Pavlovič)

SOVA

Sova houká po lese,
bojte se mě, bojte se.
My se sovy nebojíme,
protože my v noci spíme.

DATEL

Klove datel do kůry,
červíček s ním hovoří:
„Neklov moji říši,
rozkloveš mi skryši!“
(Ján Smrek)

DIVOČÁK

Divočáci v lese bydlí,
před lidmi se v trávě skryli.
Rypáčky si v zemi ryjí,
žaludy si vyhrabují.
(Ludmila Polláková)

ZAJÍČEK

Hopká zajíc po poli,
najedl se po vůli.
Oddychl si trošičku
a běžel do domečku.
(Krista Bendová)

5.2 DOMÁCÍ A HOSPODÁŘSKÁ ZVÍŘATA

PES

Máme doma Rexíka,
šikovný je dosti.
Za to, že nám hlídá dům,
dáváme mu kosti.
(V. Šimková – J. Domasta)

HUSA

Na potoce plavou husy,
vyvádějí pěkné kusy
a přitom si nezmáčí
svoje bílé blůzy.
(Jozef Pavlovič)

KOČKA

Naše kočka strakatá
měla čtyři kořata.
Jedno černé, druhé bílé,
třetí žluté, převeselé.
A to čtvrté strakaté,
po mamince okaté.
(lidová)

KACHNA

Malá kachna káchá,
ve vodě si šaty máchá.
Rybky sem, rybky tam,
já vás všechny pochytám.
(lidová)

KROCAN

Kráčí krocan, hudry, hudry,
říká, že je velmi moudrý.
Moudrost, hochu, tak to bývá,
v skromné hlavě se vždy skrývá.
(Jana Belašičová)

KRÁLÍK

Jen co vidí kapustu,
už se do ní pustí.
A potom se diví,
že je takhle tlustý.
(Karol Pém)

SLEPICE

Kokodák, kokodák,
nedám vejce za pěták,
dám ho za dva dukáty,
ať mám peníz na šaty.
(Krista Bendová)

KOHOUT

Kohout, ten si hřeben nosí,
ostruhy má, chodí bosý.
Každé ráno první vstává
a sluníčko přivolává.
(Ludmila Polláková)

OVCE

Ovce, moje ovečky,
máte zlaté zvonečky.
Chodíte, zvoníte,
travičkou se krmíte.
(lidová)

KRÁVA

Jdou, kravičky, jdou,
jedna za druhou,
jedna dává mlíčko,
druhá telátečko,
třetí smetanu,
jdou, kravičky, jdou.
(lidová)

PRASE

Ham, ham, ham,
já se mám.
Jak se mám? Uhádněte!
Mám se jako prase v žitě.
(Jozef Pavlovič)

KŮŇ

Mám koníčka bílého,
posadím se na něho:
„Hije, cválej, koníčku můj,
a když řeknu: prr! – tak stůj!“
(Krista Bendová)

KOZA

Kozo, kozo rohatá,
utečem ti za vrata,
schováme se za stodolu,
bude nám tam dobře spolu,
budem si hrát celý den
a ty musíš z kola ven.
(rozpočítadlo)

5.3 EXOTICKÁ ZVÍŘATA**OPICE**

Opice se hostily
a mě velmi zlobily.
Počkejte, vy opice,
až vás chytím za kštice!
(Jozef Pavlovič)

SLON

Veslujeme, veslujeme,
do Afriky cestujeme.
Bydlí tam i velký slon,
co má nos jak saxofon.
(TV vysílání pro děti)

NOSOROŽEC

Hudrá hudroš s velkým nosem:
„Hádej, Zuzko, kdo jsem, co jsem?“
„Nejsi vrabec ani srnec,
ale obr nosorožec.“
(Štefan Moravčík)

TYGR

Tygři v džungli kralují,
skáčou tam a malují.
Malují si proužky
rovnou na kožíšky.
(Jozef Pavlovič)

LEV

Řval jeden lev, řval,
že má sílu, barvu zlatou,
že má hřívu chocholatou,
že je zkrátka král.

PAPOUŠEK

Papoušci jsou povídálci,
když se dají do řeči.
Spolu mluví ptačí řečí,
s námi řečí člověčí.

ŽIRAFÁ

Žirafa je tuze dlouhá,
do nebe jí hlava čouhá,
Pije vodu z potoka,
hledí na svět z vysoka.

VELBLOUD

Velbloud táhne poušti,
písek neopouští.
Velbloud bydlí v Africe,
nachodí se velice.

KROKODÝL

Narodil se, narodil
jeden velký krokodýl.
Dělá první míle,
zpívá z dlouhé chvíle.
(Jozef Pavlovič)

ZEBRA

Že jsou koni vidět žebra?
Ale kdepak, to je zebra!
Oblíkla se do trička,
začne zebří rozcvička.

5.4 VODNÍ ZVÍŘATA

RYBA

Plave ryba po rybníčku,
nemá žádnou pokladničku.
Kam penízky ukládá?
Na břicho a na záda.

ČÁPI

Kráčí čápi, kráčí,
v kaluži si nohy máčí.
Každou chvíli narazí
na ryby a na žáby.
(Viktor Hujík)

ŽÁBA

Skáče žába po blátě,
koupíme jí na gatě.
Na jaké, na jaké,
na zelené strakaté.
(lidová)

RAK

Pročpak leze dozadu?
Vysvětlíš mi záhadu?
Tvrdí to prý každý rak,
zem se točí naopak.
(Jozef Kollár)

LABUŤ

Na rybníku okrasa,
labuť křídla natřásá.
Pozor, prý je první dáma
a v okolí je všem známa.
(Ludmila Polláková)

VÁŽKA

Nemá váhy a je vážka,
štíhlé tělo jako nažka.
Nad jezerem poletuje,
v zrcadle se obdivuje.
(Ludmila Polláková)

ŽELVA

Želvo, želvo, želvičko,
polez, svítí sluníčko.
Všichni utečou ti brzy,
polez, neroň želví slzy.

5.5 LUČNÍ ZVÍŘATA, HMYZ

VČELKA

Za sluníčka, brzy zrána,
vstala včelka, vyspinkaná.
Vstala – a už letí, jé,
po lučině zelené.
(*Ludmila Podjavorinská*)

PAVOUK

Pavouk leze ze stěny,
nese zlaté prsteny,
Anička se raduje,
že jí prsten daruje.
(*lidová*)

MOTÝL

Poletuje motýl tiše,
křídýlka má jako z plyše.
Dosedne na kytičku,
odpočívá chvíličku.

LUČNÍ KOBYLKA

Kobylky si poskakují,
vesele si prozpěvují.
Každou louku mají rády,
s beruškami kamarádi.
(*Ludmila Polláková*)

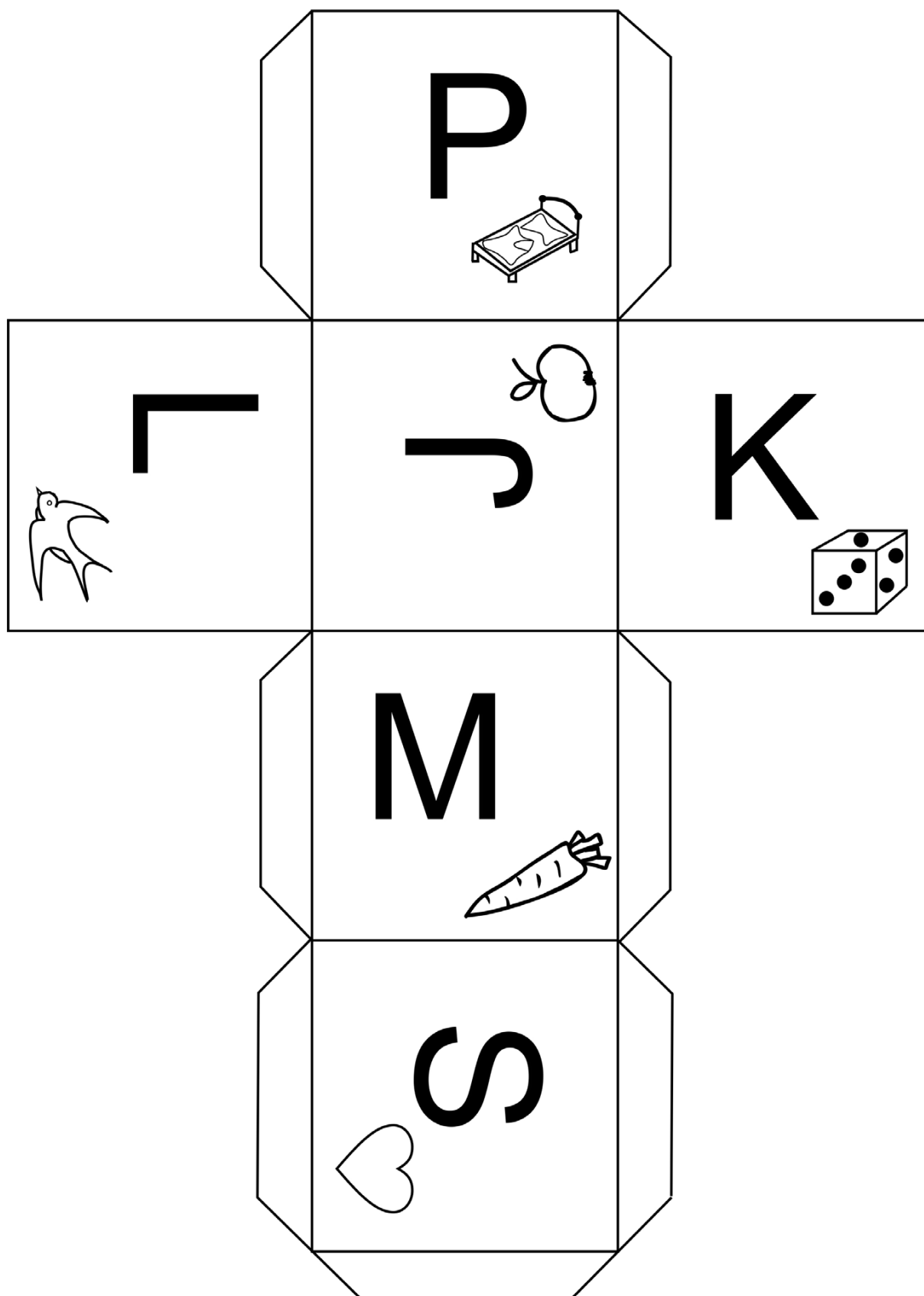
BERUŠKA

Parádnice mezi brouky,
nejkrásnější z celé louky.
Pohoupá se na kvítečku,
hlídá totiž sedmou tečku.

ŠNEK

Leze šneček z města,
daleká to cesta.
Teď stojí na kopečku,
zalezl do domečku.
Potom chvíli otálí
a cestičkou se kutálí.
(*lidová*)

6. PŘÍLOHA K AKTIVITĚ NAJDI SLOVO

7. PŘÍLOHA K AKTIVITĚ ZVÍŘÁTKA NA LOUCE

Píseň je spojená s pohybem: KDYŽ JSEM JÁ SLOUŽIL

Postup: Pohybujeme se v kruhu v zástupu za sebou, napodobujeme jednotlivá zvířátka, která jsme si vysloužili, a postupně přidáváme další pohyby zvířátek. Vždy napodobujeme pohyb zvířátka, o kterém zpíváme.

Když jsem já sloužil

1. Když jsem já sloužil to první léto,
vysloužil jsem si kuřátko za to.
A to kuře krákoře běhá po dvoře,
má panenka pláče doma v komoře. | <i>chůze v kruhu v zástupu za sebou, ruce v bok</i>

<i>naznačíme křídla kuřátka a pohybujeme s nimi</i>
<i>chůze, tleskáme do rytmu písně</i> |
| 2. Když jsem já sloužil to druhé léto,
vysloužil jsem si kachničku za to.
A ta kačka bláto tlačká,
a to kuře krákoře běhá po dvoře,
má panenka pláče doma v komoře. | <i>chůze v kruhu v zástupu za sebou, ruce v bok</i>

<i>chůze v podřepu jako kačenka</i>

<i>chůze, tleskáme do rytmu písně</i> |
| 3. Když jsem já sloužil to třetí léto,
vysloužil jsem si husičku za to.
A ta husa chodí bosa,
a ta kačka bláto tlačká,
a to kuře krákoře běhá po dvoře,
má panenka pláče doma v komoře. | <i>chůze v kruhu v zástupu za sebou, ruce v bok</i>

<i>rukama znázorňujeme zobák</i>

<i>napodobujeme pohyby kuřátka a kačenky</i>
<i>chůze, tleskáme do rytmu písně</i> |
| 4. Když jsem já sloužil to čtvrté léto,
vysloužil jsem si vepřika za to.
A ten vepř jako pepř,
a ta husa chodí bosa,
a ta kačka bláto tlačká,
a to kuře krákoře běhá po dvoře,
má panenka pláče doma v komoře. | <i>rukama ukážeme tlusté břicho vepřika</i>

<i>napodobujeme pohyby zvířátek</i>
<i>chůze, tleskáme do rytmu písně</i> |
| 5. Když jsem já sloužil to páté léto,
vysloužil jsem si telátko za to.
A to tele hubou mele,
a ten vepř jako pepř,
a ta husa chodí bosa,
a ta kačka bláto tlačká,
a to kuře krákoře běhá po dvoře, | <i>chůze v kruhu v zástupu za sebou, ruce v bok</i>

<i>ústý napodobujeme pohyb</i>

<i>napodobujeme pohyby zvířátek</i> |

- má panenka pláče doma v komoře. *chůze, tleskáme do rytmu písničky*
6. Když jsem já sloužil to šesté léto,
vysloužil jsem si kravičku za to.
A ta kráva mléko dává,
a to tele hubou mele,
a ten vepř jako pepř,
a ta husa chodí bosa,
a ta kačka bláto tlačká,
a to kuře krákoře běhá po dvoře,
má panenka pláče doma v komoře. *chůze v kruhu v zástupu za sebou, ruce v bok
rukama znázorníme rohy kravičky
napodobujeme pohyby zvířátek
chůze, tleskáme do rytmu písničky*
7. Když jsem já sloužil to sedmé léto,
vysloužil jsem si botičky za to.
A ty boty do roboty,
a ta kráva mléko dává,
a to tele hubou mele,
a ten vepř jako pepř,
a ta husa chodí bosa,
a ta kačka bláto tlačká,
a to kuře krákoře běhá po dvoře,
má panenka pláče doma v komoře. *chůze v kruhu v zástupu za sebou, ruce v bok
dupeme
napodobujeme pohyby zvířátek
chůze, tleskáme do rytmu písničky*

8. PŘÍLOHA K AKTIVITĚ HÁDANKY SE VČELKOU

Hra s říkankou ČÁP

Kráčí pan čáp, kráčí,

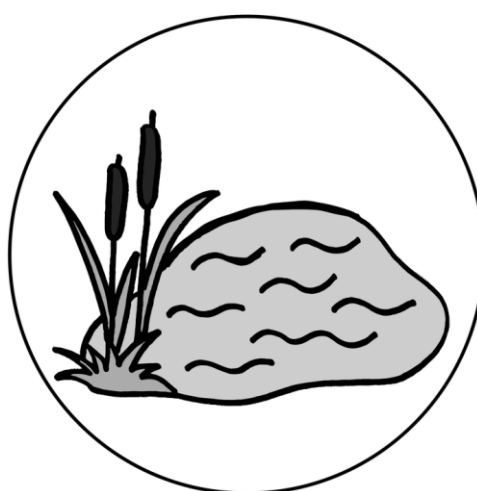
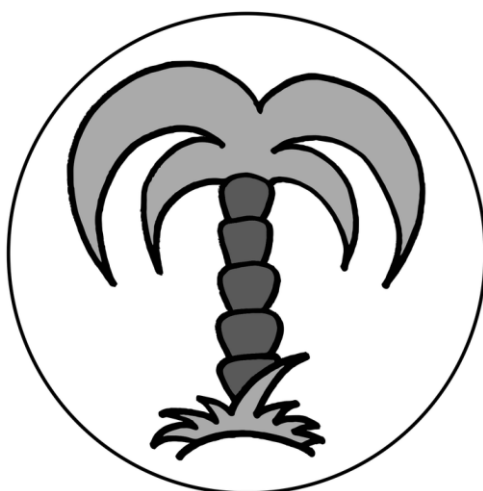
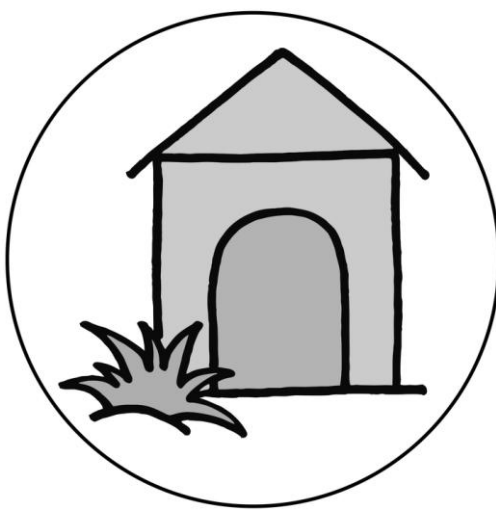
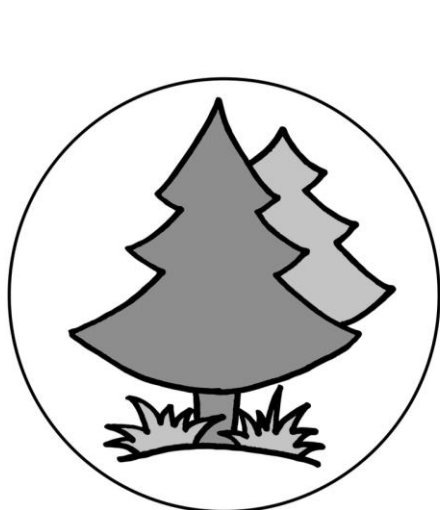
v kaluži si nohy máčí.

Každou chvíli narazí

na ryby a na žáby.

Děti chodí v rytmu říkanky po třídě – vysoko zdvihnají kolena, ruce mají předpažené a tlesknutím znázorňují klapání zobáku.

9. PŘÍLOHA K AKTIVITĚ NAJDI CESTIČKU

O AUTORCE

Mgr. Ludmila Polláková

Vystudovala obor předškolní a elementární pedagogika na Pedagogické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, absolvovala řadu různorodých kurzů, vykonala 1. a 2. atestaci. V současnosti působí jako učitelka Mateřské školy v Tomášově. Své více než 18leté zkušenosti v předškolním vzdělávání zúročila v desítkách inovativních námětů pro učitelky mateřských škol uveřejněných v odborně-metodické publikaci KAFOMET (KAtoalog FOrem a METod) pro MŠ, např. *Čtyři roční období v naší školce*, *Chystáme se do školy*, *Ve světě tvarů*, *Magický svět smyslů*, *Z čeho jsou předměty*, *Putování vesmírem...* Je autorkou souboru podložek *Roční období* pro činnosti s digitální hračkou Bee-Bot, odbornou konzultantkou při tvorbě *originální dvouvrstvé transparentní podložky* se širokým využitím při aktivitách s hračkou Bee-Bot a autorkou didaktických karet *Poznáváme zvířátka 1, 2*. Ve své praxi se specializuje na využívání informačně-komunikačních technologií, inovativních metod rozvíjejících předčtenářskou gramotnost a na tvořivou dramatiku.

